

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Rikosprosessi/
Rikoksentorjunta ja seuraamukset

Pöytäkirja

12.3.2025

Sakkomenettelyn uudistamistyöryhmä 5. kokous

Aika 27.2.2025 klo 13:00–15:30

Paikka kh. Labor, Meritullinkatu 10 & Teams

Osallistujat Juho Martikainen, OM, puheenjohtaja
Hanna Leivo, OM, sihteeri
Anni Haikarainen, OM, sihteeri
Jari Pajunen, SM
~~varajäsen Heidi Kankainen, SM~~
~~Sakari Haataja, ORK~~
varajäsen Maiju Harju, ORK, Teams
Konsta Arvelin, Poha
~~varajäsen Olga Larinkari, Poha~~
Antti Sundberg, SY
Ollipekka Toivanen, SY
~~Krista Soukola, TIV~~
Tea Rantanen, HelKO
~~Markus Paljakka, Raja~~
varajäsen Kari Kettunen, Raja
Camilla Söderman-Kylänpää, Tulli, Teams
~~varajäsen Petri Kivelä, Tulli~~
Pekka Ylikoski, AA-liitto, Teams
~~varajäsen Björn Boucht, AA-liitto~~

1. Sakon muuntorangaistus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13:00.

Hyväksyttiin materiaali sakon muuntorangaistuksen käytön arvioinnista.
Päätettiin, että työryhmä ei esitä sakon muuntorangaistuksen käytön laajentamista toistuvuusratkaisua kiristämällä.

Postiosoite
Postadress
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Meritullinkatu 10
00170 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax
09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet
kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

2. Epäillyn suostumus

Hyväksyttiin materiaali epäillyn suostumuksesta. Todettiin, että epäillyn suostumusta on pidettävä välttämättömänä menettelyn edellytyksenä eikä siitä voida luopua.

3. Suostumuksen peruutus

Käytiin jatkokeskustelua suostumuksen peruuttamismahdollisuudesta. Päätettiin, että peruuttamismahdollisuudesta luopumista ehdotetaan. Muutoksenhakuoikeus sekä viranomaisen mahdollisuus itseoikaisuun takaavat epäillyn oikeusturvan riittävässä määrin. Huomioitiin peruutustapausten pienehkö lukumäärä, minkä vuoksi käräjäoikeuden muutoksenhakuasioiden ei ennakoida lisääntyvän merkittävässä määrin, vaikka suostumuksen peruttamisoikeudesta luovuttaisiin.

4. Esitutkintaviranomaisten toimivaltasäännökset

Käytiin jatkokeskustelua esitutkintaviranomaisten toimivallan laajentamismahdollisuuksista poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen toimivaltaan kuuluvien tekojen ja päiväsakkomaksimin osalta.

Yhtenä vaihtoehtona olisi laajentaa esitutkintaviranomaisten toimivaltaa suurimpiin rangaistusmääräyssakkojen asiaryhmiin, jolloin poliisille siirtyisi laajassa mielessä liikenteeseen liittyvät rikkomukset, jotka muodostavat merkittävän osan rangaistusmääräyksellä nykyään käsiteltävistä asioista. Toisena vaihtoehtona olisi tehdä laajennus siten, että esitutkintaviranomaiset voisivat käsitellä kaikki rangaistusmääräyksellä nykyään ratkottavat teot eli teot, joissa rangaistusmaksimi on 6 kk vankeutta.

Todettiin, että joihinkin tekoihin, joista on säädetty 6 kk rangaistusmaksimi, sisältyy selvästi tulkinnanvaraisempia elementtejä eikä poliisi ole perehtynyt niihin käytännössä. Keskusteltiin, olisiko poliisille tarvetta luoda ”kahden kosketuksen” -järjestelmä, jossa asiaa ei käsitelisi vain yksi poliisimies, mikäli toimivalta laajennettaisiin kaikkiin tekoihin 6 kk rangaistusmaksimilla. Huomioitiin, että esitutkintaviranomainen käsittelee nykyäänkin

vain selvät ja yksinkertaiset asiat ja harkintaa joudutaan tekemään nykyisenkin soveltamisalan puitteissa. Selvät ja yksinkertaiset, esitutkintaviranomaisen ratkaistavaksi soveltuvat asiat kyetään tunnistamaan hyvin. Yli 10 vuodelta kertynyt soveltamiskäytäntö myös osoittaa, että hyvin suuri osa poliisin antamista sakkovaatimuksista ratkaistaan ja vahvistetaan muuttomattomina syyttäjän toimesta.

Menettelyn selkeys ja sujuvoittamisnäkökulma puoltaisivat esitutkintaviranomaisten toimivallan laajentamista 6 kk rangaistusmaksimilla säädettyihin tekoihin. Yksinkertaisimmat asiat, joihin esitutkintaviranomainen on perehtynyt käytännössä, käsiteltäisiin tällöin kevyessä menettelyssä. Kuitenkin oikeusturvanäkökulmasta menettelyyn, jossa ainoastaan esitutkintaviranomainen ratkaisee asian, siirtyisi myös sellaisia tulkinnanvaraisempia tekoja, joita ei lähtökohtaisesti voida pitää soveltuvina esitutkintaviranomaisen käsiteltäväksi. Erityisesti menettelyn sujuvoittamisen ja selvyysn tavoitteet tukevat laajentamista yksittäisten nimikkeiden sijasta kaikkiin nykyään rangaistusmääräyksellä ratkottaviin tekoihin.

Todettiin, että valmistelua jatketaan siitä näkökulmasta, että esitutkintaviranomaisten toimivaltaa laajennettaisiin siten, että poliisi voisi käsitellä kaikki rangaistusmääräyksellä nykyään ratkaistavat teot eli sellaiset teot, joista on säädetty enimmäisrangaistuksena maksimissaan 6 kk vankeutta.

Keskusteltiin siitä, tuleeko esitutkintaviranomaisten toimivaltaan kuuluvissa asioissa säätää raja sille, kuinka monta päiväsakkoa rangaistukseksi voidaan määrätä. Todettiin, että päiväsakkojen enimmäismäärä on tarpeen säätää erityisesti, jos toimivaltaa laajennetaan muutoin merkittävästi. Toisaalta todettiin, että muutoksista voidaan saada kustannushyötyjä vain, jos rajaa nostetaan nykyisestä. Todettiin, että jatketaan valmistelua siten, että esitutkintaviranomaisten toimivaltaan kuuluvaa päiväsakon lukumäärää korotettaisiin 60 päiväsaktoon.

Keskusteltiin myös siitä, pitäisikö säännöksissä näkyä sakkomenettelyn edellytyksenä se, että seuraamuslajivalinnassa voidaan yksittäisessä asiassa määrätä vain sakkoa. Tähän kysymykseen palataan myöhemmin.

5. Muut asiat

Käytiin läpi poliittiset linjaukset soveltamisalasta ja asianomistajan suostumuksesta.

Seuraava kokous pidetään torstaina 24.3.2025 klo 13.00–15.30.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:05.